

ОЇДИУМ ВИНОГРАДУ ТА ЗАХОДИ ЗАПОБІГАННЯ РОЗВИТКУ ЕПІФІТОТІЙ В УМОВАХ ННВК СУМСЬКОГО НАУ

Оксенюк Н.А., студ. 5 курсу фАтП, спец. "Захист рослин"
Науковий керівник: проф. Власенко В.А.

Виноград (*Vitis vinifera* L.) налічує понад 60 видів рослин, з яких близько 20 використовуються людиною шляхом їх схрещування і виведення культурних сортів. Виноград користується славою цілющого, високопоживного продукту. Його ягоди містять значну кількість легкозасвоюваних цукрів, вітаміни, мінеральні солі (кальцій, залізо, фосфор), тому постійно ведеться активний пошук засобів захисту урожаю від втрат, що викликаються фітопатогенними мікроорганізмами.

У захисті винограду від хвороб необхідні нові альтернативні підходи, які дозволяли б, з одного боку, отримувати високий захисний ефект при мінімальному числі хімічних обробок, а з іншого – не допускати, або обмежувати розвиток резистентності до фунгіцидів у патогенів. Однією з найбільш шкочинних і поширених хвороб є оїдіум (*Uncinula necator* Burr).

У комплексі заходів основних хвороб винограду, що обмежують розвиток, слід враховувати прогноз їх розвитку, критичні фенофази розвитку винограду, стійкість сортів, метеорологічні умови і технологію вирощування.

У практиці захисту винограду від хвороб епіфітотійного характеру часто стикаються з явищем недостатньо високої ефективності захисних заходів, навіть при застосуванні найефективніших фунгіцидів. Це явище пов'язують з інтенсивністю розвитку захворювань, проте даних як аналітичних, так і експериментальних, у спеціальній літературі немає або ж вони не проаналізовані достатню мірою, тому досить доцільним є проведення аналізу ефективності застосування деяких фунгіцидів проти оїдіуму винограду.

Метою дослідження є розробка вдосконаленої системи захисту винограду від оїдіуму за рахунок впровадження методів прогнозування і використання фунгіцидів у певні терміни, що забезпечує надійний контроль за розвитком захворювання.

Методикою експериментів були: польові дослідження – для вивчення динаміки розвитку хвороб, визначення врожайності винограду; розрахункові, математико-статистичні – для обчислення розвитку захворювань, технічної ефективності фунгіцидів, розрахунку економічних показників різних систем захисту винограду в умовах навчально-науково-виробничому комплексі Сумського НАУ (2013-2014рр.).

Предмет дослідження – оїдіум, типи епіфітотій, системи захисту винограду, стійкість сортів (Феномен, Лідія, Тавріда, Мускат, Мускат білий), сезонні прогнози розвитку оїдіуму, фунгіциди.

Для захисту винограду від хвороб впродовж вегетаційного періоду застосовували інтегрований захист, тобто поєднання агротехнічних, хімічних, біологічних та інших засобів захисту. Найпоширенішими фунгіцидами, які застосовуються в нашій зоні в теперішній час для захисту винограду від оїдіуму є Квадріс СК, Ридоміл Голд СК, Хорус 75 WG, Стробі, Кабріо Топ та інші.

Система виявлення хвороб включає: встановлення перших ознак хвороби, розвиток та розповсюдження, шкідливість. Відсоток розвитку хвороби після обробки еталонним фунгіцидом становив 13,8%, а при обробці новим – 25%. З результатів обліку можна сказати, що фунгіцид Квадріс СК більш ефективний проти оїдіуму в нашій зоні.

Експериментально підтверджено, що ефективність фунгіцидів при обробці винограду від оїдіуму склала при використанні фунгіциду Квадріс 80,3%, а при використанні фунгіциду Хорус 75 WG – 64,3%. Рівень рентабельності становив 192% при використанні еталонного фунгіциду, що свідчить про економічну доцільність використання фунгіциду Квадріс СК.

Виявлено, що при високій ефективності захисних заходів від оїдіуму (82-90 %) недобір урожаю винограду економічно невідчутний. При середній ефективності захисних заходів (65-70%) цей показник може досягати 20 %, а при низькій ефективності (менше 60%) – 30–40 %.

На підставі отриманих результатів запропоновані елементи вдосконалення захисту винограду від оїдіуму, що включає проведення перших обробок відповідно до сезонних прогнозів розвитку захворювання. Система захисту також передбачає застосування вискоелективних фунгіцидів, які на підставі наших досліджень включені до нормативного документу «Перелік пестицидів і агрохімікатів, дозволених для використання в Україні» у 2014 р.